অধ্যায় ৮ ঃ কেবিনেট মিছন পৰিকল্পনা আৰু অসম

অধ্যায় গাঁথনি

8.1 উদ্দেশ্য
8.2 পৰিচয়
8.3 কেবিনেট মিছন
8.4 কেবিনেট মিছন পৰিকল্পনা
8.5 কংগ্রেছ আৰু মুছলীম লীগৰ প্রতিক্রিয়া
8.6 কেবিনেট মিছন প্লেন আৰু অসম
8.7 গ্রুপিং ব্যৱস্থা আৰু অসমৰ প্রতিক্রিয়া
8.8 গোপীনাথ বৰদলৈ আৰু গ্রুপিং ব্যৱস্থা
8.9 অসমৰ প্রতি মহাত্মা গান্ধীৰ মনোভাৱ
8.10 ৰাষ্ট্রীয় নেতৃত্বৰ মনোভাৱ
8.11 Îস্বাধীনতা আৰু দেশ বিভাজন
8.12 অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
8.13 অধিক জানিবলৈ
8.14 অগ্রগতিৰ খতিয়ান
8.15 আৰ্হিপ্রশ্ন

৮.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনিঃ

- ভাৰতৰ স্বাধীনতা সংগ্রামৰ পটভূমিৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব
- কেবিনেট মিছন পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- গ্রুপিং ব্যৱস্থাৰ ওপৰত অসমৰ প্রতিক্রিয়া সম্পর্কে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- গ্রুপিং ব্যৱস্থাৰ বিৰুদ্ধে গোপীনাথ বৰদলৈৰ সাহসী পদক্ষেপৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব
- অসমৰ প্রতি মহাত্মা গান্ধী আৰু অন্যান্য ৰাষ্ট্রীয় নেতৃবৃন্দৰ মনোভাৱৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

৮.২ পৰিচয়

বৃটিছ সকল সপ্তদশ শতিকাত ভাৰতত বেপাৰ কৰিবলৈ আহি ভাৰতৰ ঔপনিবেশিক গৰাকী হিচাপে 1947 চনলৈকে থাকিবলৈ লৈছিল। তেওঁলোকৰ আগমনৰ 157 বছৰৰ ভিতৰত ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীয়ে ভাৰতৰ ওপৰত চতুৰ শাসন প্রতিষ্ঠা কৰাৰ অৱস্থালৈ আহিছিল। কেইবছৰ মান পাছত তেওঁলোকে ভাৰতৰ বহুতো অঞ্চলত প্রত্যক্ষ শাসন প্রতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁলোকৰ কুকার্য, দূর্নীতি আৰু অতিকৈ শোষণ কৰা শাসন ব্যৱস্থাই জনসাধাৰণক বাৰুকৈ অসন্তুষ্ট কৰি তুলিছিল আৰু তেওঁলোকৰ শাসন বিদ্রোহৰ লক্ষ্য হৈ পৰিছিল। 1857 চনত বৃটিছ শাসকৰ বিৰুদ্ধে প্রথম বিদ্রোহ সংঘটিত হৈছিল। ঊনবিংশ শতিকাৰ দ্বিতীয় ভাগত ভাৰতীয়সকলৰ মাজত এক নতুন সচেতনতা গঢ় লৈ উঠিছিল। ভাৰতীয় জনসাধাৰণৰ নৱজাগৰণে বৃটিছসকলৰ বিপক্ষে বিৰুদ্ধাচৰণৰ মনোভাৱ

বেছি দৃঢ় কৰি তুলিছিল। ভাৰত আৰু ভাৰতৰ বাহিৰত বহুতো দল যেনে হিন্দুস্তান ৰিপাব্লিকান পার্টি, ইণ্ডিয়ান নেচনেল আর্মি, গদ্দৰ পার্টি আদিয়ে বিদেশী শাসন সমাপ্ত কৰিবলৈ সামৰিক পদ্ধতি লৈছিল। ভাৰতীয়সকলৰ এই সকলোবোৰ চেষ্টাৰ ফলশ্রুতিত ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ পটভূমি ৰচিত হৈছিল যি অৱশেষত 1947 চনত পূর্ণতা লাভ কৰিছিল।

ভাৰতীয়সকলে বৃটিছৰ পৰা স্বাধীনতা লাভ কৰিবলৈ সম্পূর্ণ দৃঢ়তা প্রদর্শন কৰিছিল। 1945–46 চনৰ সময়ছোৱাত অগণন আন্দোলন, হৰতাল, বিক্ষোভ প্রদর্শন আৰু বর্জন আদি ভাৰতীয় সমাজ জীৱনৰ বৈশিষ্ট্য হৈ পৰিছিল। এনেকুৱা প্রতিবাদ, হৰতাল আৰু বিদ্রোহৰ পৰিস্থিতিত বৃটিছ প্রশাসন আৰু দমনৰ ভাঙোন আৰম্ভ হৈছিল। দুখন বিশ্বযুদ্ধৰ ফলতো বৃটিছৰ সামৰিক, অর্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক শক্তি নিস্প্রভ হৈ পৰিছিল আৰু বৃটেইনৰ পক্ষে দূৰৈত অৱস্থিত উপনিৱেশসমূহ শাসন কৰাটো কঠিন হৈ পৰিছিল। 1945 চনত বৃটিছ সংসদত লেবাৰ পার্টি জয়ী হৈছিল আৰু বৃটেইনৰ ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতি ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ পক্ষত মোৰ লৈছিল। লেবাৰ চৰকাৰে ভাৰতলৈ ক্ষমতা হস্তান্তৰৰ বিষয়টো নিষ্পত্তি কৰিবলৈ এক উচ্চস্তৰৰ কেবিনেট মিছন ভাৰতলৈ পঠাইছিল।

৮.৩ কেবিনেট মিছন

কেবিনেট মিছন ভাৰতলৈ 1946 চনৰ 24 মার্চত আহিছিল। কেবিনেট মিছন তিনিজন বৃটিছ কেবিনেট মন্ত্রী চাৰ পেথিক লৰেন্স, ভাৰতৰ সচিব, চাৰ ষ্টাফর্ড ক্রিপচ, ব'র্ড অফ ট্রেডৰ সভাপতি আৰু বৃটেইনৰ ৰাজকীয় নৌসেনা বিভাগৰ ৰাজনৈতিক মুৰব্বী, এ. ভি. আলেকজেণ্ডাৰক লৈ গঠিত হৈছিল। কেবিনেট মিছনৰ মূল উদ্দেশ্য আছিল ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক সংকট সমাধা কৰা, স্বাধীন ভাৰতৰ বাবে এখন সংবিধান প্রস্তুত কৰা আৰু অন্তর্ৱর্তীকালীন চৰকাৰৰ কাৰণে প্রয়োজনীয় যা-যোগাৰ কৰা। মিছনৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূর্ণ কাম আছিল ক্ষমতা হস্তান্তৰ কৰাৰ কাৰণে পদ্ধতি প্রস্তুত কৰা আৰু সংবিধান ৰচনা কৰাৰ কাৰণে সমিতি গঠনৰ পৰামর্শ আগ�ৰঢ়োৱা আৰু লগতে অন্তর্ৱর্তীকালীন চৰকাৰ স্থাপন কৰা।

৮.৪ কেবিনেট মিছনৰ পৰিকল্পনা

মিছনৰ সদস্য সকলে বিভিন্ন ৰাজনৈতিক দলৰ সদস্যসকল, ভাইচৰয়ৰ কার্যবাহী পৰিষদৰ সদস্যসকল আৰু ক্ষুদ্র ৰাজ্যৰ শাসক সকলৰ লগত আলোচনা কৰি প্রথম তিনি সপ্তাহ অতিবাহিত কৰিছিল। এই সকলোৰে লগত আলোচনাৰ পাছত কেবিনেট মিছনে 1946 চনৰ 16 মে'ত ইয়াৰ অনুমোদন ঘোষণা কৰিলে।

ক) ভাৰতৰ সাংবিধান পৰিকল্পনা

1) ভাৰতৰ ইউনিয়ন বাহাল ৰখা হ'ব। বৃটিছৰ অধীনস্থ ভাৰত আৰু ৰাজ্যসমূহক লৈ ৰাষ্ট্রৰ সৃষ্টি কৰা হ'ব।

2) ইউনিয়নৰ এখন কার্যনির্বাহক আৰু বিধানমণ্ডল থাকিব যি বৃটিছ ভাৰত আৰু ৰাজ্যসমূহৰ প্রতিনিধিৰে গঠিত হ'ব।

3) কেন্দ্রীয় বিষয় আৰু অৱশিষ্ট ক্ষমতাসমূহৰ বাহিৰে সকলো বিষয় প্রদেশসমূহক অর্পণ কৰা হ'ব।

4) সকলো প্রদেশেই তেওঁলোকৰ কার্যনির্বাহক আৰু বিধানমণ্ডলৰ সৈতে গোট গঠন কৰাৰ কাৰণে মুক্ত আছিল। প্রদেশসমূহ তিনিটা গোটত ভাগ কৰা হৈছিল।

ক গোট - মাদ্রাজ, বোম্বে, উত্তৰ প্রদেশ, বিহাৰ, উৰিষ্যা আৰু চেন্টেল প্রভিন্সঊকেন্দ্রীয় প্রদেশঊৰাজ্য।

খ গোট - পঞ্জাৰ, উত্তৰ পশ্চিম সীমান্ত প্রদেশ আৰু সিন্ধ।

গ গোট - বেংগল আৰু অসম।

5) কেবিনেট মিছনে সংবিধানৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ এখন সাংবিধানিক স ভা আহ্বান কৰাৰ অনুমোদন দিছিল।

খ) মধ্যৱৰ্ত্তীকালীন চৰকাৰৰ পৰিকল্পনা

কেবিনেট মিছনে এখন মধ্যৱৰতীকালীন চৰকাৰ গঠন কৰাত বেছি গুৰুত্ব দিছিল। এই পৰিকল্পনা সকলো ৰাজনৈতিক দলে গ্ৰহণ কৰিছিল। এই পৰিকল্পনাত প্ৰস্তাৰ আগবঢ়োৱা হৈছিল যে যুদ্ধকে ধৰি সকলো দপ্তৰ ভাৰতীয় নেতাক অৰ্পণ কৰা হ'ব যাতে জনসাধাৰণৰ আস্থা লাভ কৰিব পাৰে। এই মিছন কংগ্ৰেছ আৰু মুছলীম লীগৰ মতক একত্ৰিত কৰাৰ এক প্ৰয়াসো আছিল। ই ভাৰতক কিছুমান ৰাজ্যৰ সংঘ হিচাপে একত্ৰিত কৰিছিল। এই পৰিকল্পনাই পাকিস্তানৰ দাবী নাকচ কৰাত কংগ্ৰেছে ইয়াক গ্ৰহণ কৰিছিল। তেওঁলোকে এখন ঐক্যবদ্ধ গণতান্ত্ৰিক ভাৰত গঠন হ'ব বুলি আশা কৰিছিল। মুছলীম লীগে ইয়াক গ্ৰহণ কৰিছিল কিয়নো ই পৰোক্ষভাৱে এটা গোট হিচাপে এখন মুছলীম বসতিপ্ৰধান ৰাজ্যৰ দাবী গ্ৰহণ কৰিছিল। 1946 চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহত জৱহাৰলাল নেহৰুৰ নেতৃত্বত গঠিত এখন মন্ত্ৰী পৰিষদ লৈ কংগ্ৰেছে এখন মধ্যৱৰ্তী কালীন চৰকাৰ গঠন কৰিছিল। মুছলীম লীগে কেবিনেটত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল কিন্তু সাংবিধানিক সভাত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ পৰা বিৰত আছিল।

৮.৫ কংগ্ৰেছ আৰু মুছলীম লীগৰ প্ৰতিক্ৰিয়া

কংগ্ৰেছ আৰু লীগে কিছুমান মৌলিক বিষয় যেনে- ভাৰতৰ একতা বা বিভাজনৰ ক্ষেত্ৰত কোনো সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পৰা নাছিল। সাংবিধানিক বিষয়ৰ নীতি আৰু কাৰ্যপ্ৰণালীৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় নেতৃবৃন্দৰ লগত ভাইচৰয়ৰ সহযোগত এক চুক্তিৰ উদ্দেশ্যেৰে কেবিনেট মিছন ভাৰতলৈ আহিছিল। কেবিনেট মিছনে বিভিন্ন কাৰণত পাকিস্তানৰ হকে মুছলীম লীগৰ দাবীক অগ্ৰাহ্য কৰিছিল। পাকিস্তানৰ সৃষ্টিয়ে সাম্প্ৰদায়িক সংখ্যালঘুসকলৰ সমস্যাটো সমাধা কৰিব নোৱাৰে। সেয়েহে, মিছনে অন্তত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট বিষয়ক সামৰি এখন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ গঠনৰ পৰামৰ্শ দিছিল। প্ৰদেশভিত্তিত দল গঠন কৰা প্ৰস্তাৱৰ অংশটোক বিভিন্ন প্ৰকাৰে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা হৈছিল। মুছলীম লীগে প্ৰদেশসমূহৰ বাধ্যতামূলক গোটৰ ব্যৱস্থাটো গ্ৰহণ কৰিছিল। কিন্তু, কংগ্ৰেছে ভাবিছিল প্ৰদেশসমূহৰ গোটৰ ব্যৱস্থাটো ঐচ্ছিক হ'ব লাগে। অৱশেষত, মিছনে লীগৰ মতামতৰ পক্ষত যোৱাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল। কিছুমান সংৰক্ষণৰ সৈতে মুছলীম লীগ আৰু কংগ্ৰেছে কেবিনেট মিছনক গ্ৰহণ কৰিছিল। যি কি নহওঁক, 1946 চনৰ জুলাই মাহৰ নিৰ্বাচনত 296 খন আসনৰ বিধান পৰিষদত কংগ্ৰেছে 209 খন আসন লাভ কৰাত মুছলীম লীগে বিধানপৰিষদত তেওঁলোকৰ অস্তিত্ব লোপ পাব বুলি ভয় খাই কেবিনেট মিছনৰ প্ৰতি সন্মতি উঠাই লয়।

মুছলীম লীগে ভাৰতৰ পৰা এখন পৃথক পাকিস্তান ৰাষ্ট্ৰৰ গঠনৰ দাবী তোলে। ই পাকিস্তানক এখন পৃথক মুছলীম ৰাষ্ট্ৰ হিচাপে গঠন কৰাৰ দাবী তোলে। কেইমাহমান পাছত লীগে কেবিনেট মিছনৰ পৰিকল্পনা প্ৰত্যাখান কৰিছিল। ভাইচৰয়ে তেতিয়া লীগৰ প্ৰতিনিধিৰ অবিহনে তেওঁৰ পৰিষদখন পুনৰ গঠন কৰিছিল। লীগে ভাইচৰয়ৰ বিৰোধিতা কৰাৰ লগতে 1946 চনৰ 16 আগষ্টত প্ৰত্যক্ষ সংগ্ৰাম দি ৱস পালন কৰিছিল আৰু ই দেশৰ বিভিন্ন অংশত সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি কৰিছিল। কলিকতাত প্ৰায় 100 মানুহ হত্যা কৰাৰ লগতে বুজন পৰিমাণৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতিসাধন হৈছিল। ইয়াৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত, পূৰ্ববংগৰ নোৱাখালি (Noakkali) আৰু বিহাৰত হিংসাত্মক সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষ হৈছিল আৰু পাছত পঞ্জাৱত ভালেসংখ্যক নিৰ্দোষী মানুহে প্ৰাণ হেৰুৱাইছিল। গান্ধীজীয়ে তেওঁৰ অহিংস নীতিক সম্পূৰ্ণৰূপে অসন্মান কৰাত গভীৰভাৱে দুখিত হৈছিল। গান্ধীজীয়ে পূৰ্ববংগ আৰু বিহাৰলৈ খোজ কাঢ়ি গৈছিল। কিন্তু, ঔপনিবেশিক চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত ৰোপণ কৰা সাম্প্ৰদায়িকতাৰ বীজ গভীৰভাৱে

শিপাইছিল যাক উভালি পেলোৱাটো কঠিন আছিল।

৮.৬ কেবিনেট মিছন আৰু অসম

অসমৰ পৃথকীকৰণ ঃ কেবিনেট মিছনৰ গ্ৰুপিং নীতিয়ে অসমক বেংগলৰ সৈতে একে গ্ৰুপ কৰা কাৰ্যই অসমত বহল ভিত্তিত বিৰূপ ভাৱৰ সৃষ্টি কৰিছিল কিয়নো পূৰ্ব ভাৰততে প্ৰধানকৈ মুছলীম অধ্যুষিত অঞ্চল সৃষ্টি কৰাই ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল। ই দেশখনক A,B&C তিনিটা গ্ৰুপত ভাগ কৰিছিল। A গ্ৰুপত মাদ্ৰাজ, বোম্বে, উত্তৰপ্ৰদেশ, বিহাৰ, উৰিষ্যা আৰু মধ্যপ্ৰদেশ আৰু হিন্দু অধ্যুষিত অঞ্চল অন্তৰ্ভুক্ত আছিল। B গ্ৰুপৰ গোটত পাঞ্জাৰ, সিন্ধ, উত্তৰ পশ্চিম সীমান্ত প্ৰদেশ, বেলুচিস্তান আৰু মুছলীম অধ্যুষিত অঞ্চল অন্তৰ্ভূক্ত আছিল। C গ্ৰুপত বেংগল আৰু অসম অন্তৰ্ভূক্ত আছিল।

৮.৭ গ্ৰুপিং নীতি আৰু অসমৰ প্ৰতিক্ৰিয়া

অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ সমিতিয়ে গ্ৰুপিং নীতিক কঠোৰ ভাৱে সমালোচনা কৰিছিল। এইটো শংকা কৰা হৈছিল যে অসমে নতুন ৰাজনৈতিক ভাগ বটোৱাৰাত ইয়াৰ পৰিচয় আৰু স্বকীয়তা হেৰুৱাব। অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত শ শ প্ৰতিবাদী সভা অনুষ্ঠিত হৈছিল। এই নীতিৰ বিৰুদ্ধে কৰা প্ৰতিবাদত অসম জাতীয় মহাসভাই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। সভাই আনকি কিছুমান নথি-প্ৰত্ৰ সংগ্ৰহ কৰি গোপনে লীগৰ ষড়যন্ত্ৰ ফাদিল কৰিছিল। বিষয়টোৱে ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ কামৰূপ, নগাঁও আৰু গোৱালপাৰা জিলা আৰু বৰাক উপত্যকাৰ চিলেট আৰু কাছাৰ জিলাত জটিল ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল।

৮.৮ গোপীনাথ বৰদলৈ আৰু গ্ৰুপিং নীতি

1946 চনৰ 16 জুলাইত গোপীনাথ বৰদলৈৰ মন্ত্ৰীসভাই গ্ৰুপিং নীতিৰ প্ৰতি ইয়াৰ সবল অসন্মতি প্ৰকাশ কৰিছিল আৰু অসমৰ দহজন প্ৰতিনিধি সাংবিধানিক সভালৈ পঠিয়াই অসমৰ সংবিধানৰ আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত অন্যান্য প্ৰদেশৰ লগত একেলগে নবহিবলৈ আৰু অসমৰ লগত জড়িত যিকোনো প্ৰশ্নৰ সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত অন্যান্য প্ৰদেশৰ যিকোনো গোটত অংশ নল'বলৈ নিৰ্দেশ দিছিল। কিন্তু ইয়াক মৌলানা বাসানী আৰু মুছলীম লীগৰ অন্যান্য নেতাই প্ৰত্যাহ্বান জনাইছিল যে সদনৰ এনেধৰণৰ নিৰ্দেশ প্ৰদান কৰাৰ কৰ্তৃত্ব আছেনে আৰু এনে ধৰণৰ প্ৰস্তাৱত বিধানসভাই সন্মতি জনাব পাৰেনে? চাদ্দুল্লাই গ্ৰুপিং নীতিক সমৰ্থন জনাই মন্তব্য আগবঢ়াইছিল যে যদি অসম বেংগলৰ লগত চামিল হয় তেতিয়া অৰ্থনৈতিকভাৱে লাভৱান হ'ব। কিন্তু বৰদলৈয়ে চাদ্দুল্লাৰ মতক বিৰোধিতা কৰিছিল আৰু কৈছিল যে অসমৰ স্বায়ত্ব শাসনৰ ক্ষমতা যিকোনো পৰিস্থিতিতে বিসৰ্জন দিয়া নহ'ব। বৃটিছ চৰকাৰে 1946 চনৰ 6 ডিচেম্বৰ তাৰিখে এটা ঘোষণা কৰিছিল যে যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ন্যায়ালয়ে বিবাদমান গ্ৰুপিঙৰ ক্ষেত্ৰত মীমাংসাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব। যিহেতু সিদ্ধান্তটো অসমৰ বাবে ক্ষতিকাৰক হ'ব, অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ সমিতিয়ে কংগ্ৰেছৰ হাইকমাণ্ডক 6 ডিচেম্বৰৰ বিবৃতিটো নাকচ কৰিবলৈ এটা প্ৰতিনিধি দল প্ৰেৰণ কৰিছিল। এই বিষয়ত স্থিতি স্পষ্ট কৰিবলৈ কংগ্ৰেছ ৰকিং কমিতিয়ে সময় লৈছিল। গোপীনাথ বৰদলৈয়ে এক বলিষ্ঠ পদক্ষেপ লৈ কংগ্ৰেছৰ সভাপতি জৱাহৰলাল নেহৰুক জনাইছিল যে অসমে গান্ধীজীৰ পৰামৰ্শ ক্ৰমে "নিজৰ সংবিধান প্ৰণয়ন কৰা আৰু সেইমতে গ্ৰুপিং নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ" পক্ষ ল'ব।

৮.৯ মহাত্মা গান্ধীৰ মনোভাৱ

গোপীনাথ বৰদলৈয়ে গান্ধীজীক লগ কৰি গ্ৰুপিং নীতিৰ কাৰণ আৰু ফলাফলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছিল। গান্ধীজীয়ে বৃটিছ কেবিনেট মিছন পৰিকল্পনাৰ বিৰুদ্ধে জনতাৰ সংগ্ৰামক তীব্ৰতৰ কৰি তুলিবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল। তেওঁ খোলাখুলিকৈ ঘোষণা কৰিছিল যে প্ৰয়োজন হ'লে অসম কংগ্ৰেছৰপৰা আঁতৰি থাকিব আৰু কেবিনেট প্লেনৰ বিৰুদ্ধে অহিংস আন্দোলন তীব্ৰতৰ কৰি তুলিব। গান্ধীজীয়ে বৰদলৈক কৈছিল যে যদি কংগ্ৰেছ ৰকিং কমিটিয়ে স্পষ্ট নেতৃত্ব দিব নোৱাৰে, অসমক শাখাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো উচিত নহ'ব। তেওঁ বৰং কৈছিল যে ই কংগ্ৰেছৰ হিতৰ কাৰণে কংগ্ৰেছৰ বিপক্ষে এক প্ৰকাৰৰ সত্যাগ্ৰহ হ'ব। তেওঁ নিশ্চিতি দিছিল যে অসমে শাখাত অন্তৰ্ভুক্ত হ'বলৈ যোৱাত অমান্তি হোৱা কাৰ্যই ভাৰতক স্বাধীনতাৰ অভিমুখেহে লৈ যাব, বিপৰীতে নহয়।

অসমৰ প্ৰতিনিধিসকলে নেহৰু আৰু আজাদক লগ কৰি এই গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়টো আলোচনা কৰিছিল। তেওঁলোক দুয়োৱে অসমৰ প্ৰতিনিধিবৰ্গৰ সৈতে মিটমাট কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। অন্যহাতেদি, মহাত্মা গান্ধীয়ে তেওঁলোকক সকলো প্ৰকাৰৰ সহায় আগবঢ়োৱাৰ নিশ্চিতি প্ৰদান কৰিছিল। কংগ্ৰেছ আৰু ছাত্ৰসকলৰ যুটীয়া প্ৰচেষ্টাত 1946 চনৰ 19 ডিচেম্বৰত গুৱাহাটীৰ জুবিলী গার্ডেনত এক সভা অনুষ্ঠিত হৈছিল। বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতীয়ে সভাত অংশ গ্ৰহণ কৰি গান্ধীজীৰ বার্তা প্ৰচাৰ কৰিছিল। সভাই যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়ালয়ৰ হস্তক্ষেপৰ বিৰোধীতা কৰি এক প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু অসমৰ জনসাধাৰণক এক আন্দোলনৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হ'বলৈ আহ্বান জনাইছিল।

৮.১০ ৰাষ্ট্ৰীয় নেতাসকলৰ মনোভাৱ

সদৌ ভাৰত কংগ্ৰেছ সমিতিয়ে (AICC) ইয়াৰ 1947 চনৰ জানুৱাৰী মাহত বহা পূৰ্ণাংগ অধিবেশনত পৰিস্থিতিৰ পুনৰীক্ষণ কৰিছিল। AICCয়ে সাংবিধানিক সভাৰ সৈতে যোৱাৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল যদিও ই অমুছলমান অসমীয়া আৰু পাঞ্জাৱৰ শিখ সকলৰ কথা ভাৱিবলগীয়া হৈছিল। ই লগতে বৃটিছৰ 6 ডিচেম্বৰৰ ঘোষণাৰ চর্তও গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া হৈছিল যে ইয়াৰ সিদ্ধান্ত সমূহ মানি চলিবলৈ দলসমূহৰ মাজত আগতীয়া বুজাবুজি সম্পাদন হ'ব লাগিব। প্ৰস্তাৱত এইটোও স্পষ্ট কৰা হৈছিল যে প্ৰদেশসমূহক ইয়াৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে যাবলৈ বাধ্য কৰিবলৈ কোনো পদক্ষেপ ল'ব নোৱাৰিব। সমগ্ৰ অসম উপত্যকা চুই যোৱা গ্ৰুপিং বিৰোধী আন্দোলনলৈ কংগ্ৰেছৰ সমাজবাদী আৰু কমিউনিষ্ট সকলে তেওঁলোকৰ পূৰ্ণ সমর্থন আগবঢ়াইছিল।

অসমৰ কংগ্ৰেছ ৰকিং কমিটিয়ে 1947 চনৰ 17 জানুৱাৰীত পুনৰ দোহাৰিছিল যে প্ৰদেশ সমূহৰ সংবিধান ইয়াৰ নিজৰ প্ৰতিনিধিসকলে অকলেই ৰচনা কৰিব। গান্ধীজীয়ে অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ সমিতিলৈ লিখিছিল যে AICC য়ে অসমৰ জনসাধাৰণৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে কাম নকৰে। এনেকৈয়ে, প্ৰধানকৈ অসমৰ বেংগলৰ সৈতে গ্ৰুপিং কৰাৰ বিৰোধিতাৰ বাবেই মুছলীম লীগে ইয়াৰ কেবিনেট মিছন প্লেন গ্ৰহণ কৰা পূৰ্বৰ স্তিতি সলনি কৰিছিল।

ইতিমধ্যে বৃটেইনৰ ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিৰ পৰিৱর্তন হৈছিল। বৃটিছ প্ৰধানমন্ত্ৰী ক্লীমেণ্ট এটলী ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ পক্ষে সহানুভূতিশীল আছিল আৰু নতুন পৰিৱেশে ভাৰতৰ পৰা শাসন উঠাই লোৱা বিষয়টো শক্তিশালী কৰি তুলিছিল। 1947 চনৰ 20 ফেব্ৰুৱাৰীত এটলীয়ে ঘোষণা কৰিছিল যে বৃটিছসকলে 1948 চনৰ জুনৰ ভিতৰত ভাৰতলৈ ক্ষমতা হস্তান্তৰ কৰিব। ক্ষমতাৰ হস্তান্তৰকৰণৰ বিষয়টো গ্ৰহণ কৰিবলৈ এটলীয়ে লর্ড মাউণ্টবেটেনক ভাৰতৰ ভাইচৰয় হিচাপে নিযুক্তি দিছিল। তেওঁ অতি সোনকালে উপলব্ধি কৰিছিল যে সমস্যাটোৰ একমাত্ৰ সমাধান হৈছে দেশখনক ভাৰত আৰু পাকিস্তান এই দুভাগত ভাগ কৰা।

৮.১১ স্বাধীনতা আৰু দেশ বিভাজন

ক্ষমতাৰ হস্তান্তৰকৰণৰ বিষয়টো কার্যকৰী কৰিবলৈ বৃটিছ প্রধানমন্ত্রী ক্লীমেণ্ট এটলীয়ে 1947 চনৰ 24 মার্চত লর্ড মাউণ্টবেটেনক ভাইচৰয় হিচাপে নিযুক্তি দিয়ে। ভাৰতৰ নেতৃবৃন্দৰ লগত আলোচনা কৰি মাউণ্টবেটেনে উপলব্ধি কৰিছিল যে সমস্যাটো সমাধান কৰিবলৈ দেশখনক ভাৰত আৰু পাকিস্তান— এই দুভাগত বিভক্ত কৰাটো প্রয়োজন। বৃটিছ চৰকাৰৰ লগত আলোচনা কৰি তেওঁ এক পৰিকল্পনা প্রস্তুত কৰিছিল আৰু 1947 চনৰ 3 জুনত ইয়াক ৰাজহুৱা কৰিছিল যাক মাউণ্টবেটেন প্লেন নামেৰে জনা যায়।

পৰিকল্পনাৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ

- ভাৰতক বিভক্ত কৰাটো নিশ্চিত।
- মুছলীম অধ্যুষিত জিলাৰ প্রতিনিধি আৰু বেংগল আৰু পঞ্জাৰ প্রদেশৰ বিধানসভাক প্রতিনিধিত্ব কৰা নেতৃবৃন্দ পৃথকভাৱে মিলিত হ'ব আৰু সাধাৰণ সংখ্যাগৰিষ্ঠ ভোটৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ নিজ নিজ প্রদেশবোৰ ভাগ কৰিব নে নকৰে সিদ্ধান্ত ল'ব।
- সিন্ধৰ বিধান সভাই দিল্লীৰ সাংবিধানিক সভাত যোগ দিব নে দিল্লীত যোগ নিদিয়া নতুন সাংবিধানিক সভাত থাকিব, তাৰ সিদ্ধান্ত নিজেই ল'ব।
- চিলেট পূর্ব বংগ নে অসমৰ লগত থাকিব এক গণভোট অনুষ্ঠিত কৰি সিদ্ধান্ত ল'ব।
- উত্তৰ পশ্চিম সীমান্ত প্রদেশ দিল্লীৰ লগত যোগ দিব নে এক নতুন প্রদেশ গঠন কৰিব তাক এক গণভোট অনুষ্ঠিত কৰি সিদ্ধান্ত ল'ব।

মাউণ্টবেটেনৰ প্রস্তাৱ কংগ্রেছ আৰু মুছলীম লীগ উভয়ে গ্রহণ কৰিছিল। এই প্রস্তাৱ গ্রহণ কৰাৰ পাছত বৃটিছ সংসদে 1947 চনৰ ভাৰতৰ স্বাধীনতা আইন অনাৰ লগতে পাকিস্তানক পশ্চিম পাকিস্তান আৰু পূব পাকিস্তান, এই দুভাগত বিভক্ত কৰিছিল। 1971 চনত পূব পাকিস্তানে নিজকে পাকিস্তানৰ পৰা মুক্ত কৰি বাংলাদেশ হৈছিল।

চিলেট গণভোট

মাউণ্টবেটেন প্লেন অনুসৰি, চিলেট ভাৰতবর্ষৰ অন্তর্গত অসমৰ এটা অংশ হৈ থাকিবনে পূর্ববংগৰ লগ লাগিব, সেইটো এক গণভোটৰ জড়িয়তে ঠিৰাং কৰিব। ক্ষমতা হস্তান্তৰৰ তাৰিখ 1947 চনৰ 15 আগষ্ট নির্ধাৰণ কৰা হৈছিল। চিলেটৰ হিন্দুসকলে চিলেটক বংগৰ সৈতে পুনৰ চামিলকৰণৰ দাবী তুলিছিল। কিন্তু মুছলমানসকলে ইয়াক বিৰোধিতা কৰিছিল। চিলেটৰ জমিয়ত-উল-উলেমাই পাকিস্তানৰ ধাৰণাটোৰ বিৰোধিতা কৰিছিল আৰু এখন অবিভক্ত অসমৰ কাৰণে ভোট দিবলৈ সকলো মুছলমানকে পৰামর্শ দিছিল। অসম উপত্যকাৰ জনসাধাৰণে চিলেটক অসমৰপৰা পৃথক কৰাৰ দাবী তুলিছিল। অৱশেষত, গণভোট অনুষ্ঠিত হৈছিল আৰু চিলেটৰ পৃথকীকৰণৰ পক্ষত ভোট দিয়া হৈছিল যিয়ে ব্রহ্মপুত্র উপত্যকাৰ জনসাধাৰণক সকাহ দিছিল।

5 জানি থোৱা ভাল

- মুছলীম লীগৰ প্রথম সভাপতি আছিল ছেলিমুল্লাহ খান।
- 1946 চনৰ 16 আগষ্টত মুছলীম লীগে 'প্রত্যক্ষ সংগ্রাম দিৱস' পালন কৰিছিল।
- ভাৰতীয় মুছলীম লীগ 1906 চনৰ 3 ডিচেম্বৰত প্রতিষ্ঠা কৰা হৈছিল।
- ভাৰতীয় মুছলীম লীগে 'Star of India' নামৰ বাতৰি কাকতখন প্রকাশ কৰিছিল।
- পাকিস্তান শব্দটো চৌধুৰী ৰহমত খানে ৰচনা কৰিছিল।

● ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ শাসনকালত ৰাৰেণ হেষ্টিংছ(1774–85) ভাৰতৰ প্ৰথম গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল আছিল।

●লৰ্ড মাউণ্টবেটেন স্বাধীন ভাৰতৰ প্ৰথম গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল আছিল।

●চক্ৰৱৰ্ত্তী ৰাজাগোপালাচাৰী (1948–50) স্বাধীন ভাৰতৰ প্ৰথম আৰু শেষ ভাৰতীয় গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল আছিল।

W অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন ১ ঃ শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিয়াওকঃ

ক) কেবিনেট মিচন 1945û1946û1947 চনৰ 24 মাৰ্চত ভাৰতলৈ আহিছিল।

.....

খ) চাৰ পেথিক লৰেন্সû চাৰ ষ্টাফৰ্ড ক্ৰিপচû এ. ভি. আলেকজেণ্ডাৰে কেবিনেট মিচনৰ নেতৃত্ব দিছিল।

.....

গ) নোৱাখালি পঞ্জাৱû বিহাৰû পূৰ্ব বংগত অৱস্থিত।

.....

ঘ) প্ৰত্যক্ষ সংগ্ৰাম দিৱস 1946 চনৰ 16û17û18 আগষ্টত পালন কৰা হৈছিল।

.....

ঙ) বৃটিছ প্ৰধানমন্ত্ৰী ক্লীমেণ্ট এটলীû লৰ্ড ৰাভেলû লৰ্ড মাউণ্টবেটেনে ভাৰতলৈ কেবিনেট মিচন পঠিয়াবলৈ আগভাগ লৈছিল।

.....

প্ৰশ্ন ২ ঃ চমু উত্তৰ দিয়ক ঃ

ক) গ্ৰুপিং নীতিৰ সময়ত অসমৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী কোন আছিল?

.....

খ) লৰ্ড ৰাভেলৰ পাছত কোন ভাৰতৰ গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল হৈছিল?

.....

গ) কেবিনেট মিচন প্লেনৰ প্ৰতিবাদ স্বৰূপে কোনে প্ৰত্যক্ষ সংগ্ৰাম দিৱস পালন কৰিছিল?

.....

ঘ) পাকিস্তান শব্দটোৰ ৰচক কোন?

.....

2 ৮.১২ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- ভাৰতে এক শান্তিপূৰ্ণ আন্দোলনৰ যোগেদি স্বাধীনতা লাভ কৰিছিল। ঔপনিবেশিক বৃটিছ চৰকাৰৰ আৰ্থ-সামাজিক শোষণৰ প্ৰতিক্ৰিয়া হিচাপে ই সংঘটিত হৈছিল।
- ভাৰতীয়সকলৰ প্ৰচেষ্টাৰ বলত ভাৰতৰ মুক্তিৰ মঞ্চ তৈয়াৰ কৰা হৈছিল যিটো শেষত 1947 চনত লাভ কৰিছিল।

- কংগ্রেছ আৰু মুছলীম লীগৰ নেতাসকলে নিজকে চৰকাৰৰ লগত বুজাবুজি কৰিবলৈ প্রস্তুত কৰিছিল।
- বৃটিছ প্রধানমন্ত্রীয়ে 1946 চনৰ 24 মার্চত এক কেবিনেট মিচন ভাৰতলৈ পঠিয়াইছিল, যি তিনিজন বৃটিছ কেবিনেট মন্ত্রী ক্রমে চাৰ পেথিক লৰেন্স, চাৰ ষ্টাফর্ড ক্রিপচ আৰু এ.ভি. আলেকজেণ্ডাৰক লৈ গঠিত হৈছিল।
- মিছনৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূর্ণ কাম আছিল ক্ষমতা হস্তান্তৰৰ পদ্ধতি প্রস্তুত কৰা আৰু সংবিধান প্রণয়নৰ যন্ত্রটোৰ গাঁঠনি সম্পর্কে পৰামর্শ আগবঢ়োৱা আৰু অন্তর্ৱর্তীকালীন চৰকাৰ গঠন কৰা।
- মিচনে 1946 চনৰ 16 মে'ত ইয়াৰ অনুমোদন ৰাজহুৱা কৰিছিল। ই দেশখনক A, B আৰু C এই তিনিটা গ্রুপত ভাগ কৰিছিল। গ্রুপ C ত বেংগল আৰু অসম অন্তর্ভুক্তআছিল।
- গ্রুপিং নীতিয়ে অসমৰ জনসাধাৰণৰ মনত গভীৰ অপমানৰ সৃষ্টি কৰিছিল। অৱশেষত, এই মিছন বিফল হৈছিল।

৮.১৩ অধিক জানিবলৈ

1. Agarwal, R. C. (1969). *Constitutional history of India and national movement*. New Delhi, India: S. Chand & Co.
2. Baruah, S.L. (2007). *A comprehensive history of Assam*. Delhi: Munshiram manoharlal Publishers Pvt. Ltd.
3. Ghai, K. K. (2003). *Indian polity (Democratic government and politics in India*. New Delhi: Kalyani Publishers.
4. Gupta, D. C. (1970). *Indian national movement*. Delhi: Vikas Publications.

৮.১৪ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ

ক) 1946চন।

খ) চাৰ পেথিক লৰেন্স

গ) পূর্ব বংগ

ঘ) 16 আগষ্ট, 1946চন।

ঙ) ক্লীমেণ্ট এটলী।

২ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ

ক) গোপীনাথ বৰদলৈ

খ) লর্ড মাউণ্টবেটেন

গ) মুছলীম লীগ

ঘ) চৌধুৰী ৰহমত আলী।

৮.১৫ আৰ্হি প্ৰশ্ন

ক) অতি চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ 50 টা শব্দৰ ভিতৰত লিখক)

প্ৰশ্ন ১ঃ চাৰ ষ্টাফৰ্ড ক্ৰিপচ কোন আছিল?

প্ৰশ্ন ২ঃ গ্ৰুপিং নীতিৰ খ (B) গ্ৰুপৰ প্ৰদেশসমূহ কি কি আছিল?

প্ৰশ্ন ৩ঃ মুছলীম লীগ কেতিয়া গঠন হৈছিল?

খ) চমু প্ৰশ্ন (১৫০ শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰসমূহ লিখক)

প্ৰশ্ন ১ঃ কেবিনেট মিছন পৰিকল্পনাৰ ওপৰত এটি চমুটোকা লিখক।

প্ৰশ্ন ২ঃ কেবিনেট মিছন সম্পৰ্কত মুছলীম লীগৰ প্ৰতিক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰক।

প্ৰশ্ন ৩ঃ চিলেট গণভোট সম্পৰ্কে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক।

গ) ৰচনাধৰ্মী প্ৰশ্ন (উত্তৰসমূহ ৩০০-৫০০ শব্দৰ ভিতৰত লিখক)

প্ৰশ্ন ১ঃ কেবিনেট মিছন কিয় ভাৰতলৈ পঠোৱা হৈছিল? এই আঁচনিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি?

প্ৰশ্ন ২ঃ গ্ৰুপিং নীতি কি? গ্ৰুপিং নীতিৰ বিৰুদ্ধে অসমৰ প্ৰতিক্ৰিয়া কি আছিল আলোচনা কৰক।

****